

Lublin 2019-08-14

Dr hab. n. med. Ewa Rudnicka – Drożak

Katedra i Zakład Medycyny Rodzinnej

UM w Lublinie

Recenzja rozprawy na stopień doktora nauk medycznych

pt. „Negatywne doświadczenia z dzieciństwa a poczucie skuteczności i radzenia sobie z emocjami u dzieci i młodzieży zażywającej narkotyki”

Aneta Pawlińska

Promotor: Prof. UJK dr hab. n. hum. Monika Szpringer

Promotor pomocniczy: dr Tomasz Orczykowski

Przedstawiona do recenzji praca zawiera 104 strony podzielone na następujące rozdziały: wstęp zawierający podrozdziały wprowadzające w tematykę pracy , następnie: cel pracy, materiał i metodyka, wyniki badań, dyskusja, wnioski, piśmiennictwo (158 pozycji), streszczenie w języku polskim i angielskim, spis tabel (24), spis rycin (7) oraz aneks zawierający narzędzia badawcze (w tym autorski kwestionariusz ankiety). Po zapoznaniu się z treścią pracy przedstawiam Wysokiej Radzie recenzję, w której formułuję moją opinię.

WPLYNEŁO
Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu
Data 2019-09-06
L.dz.

Uwagi ogólne

Problematyka związana ze zaburzeniami okresu dorastania ma coraz większy wpływ na zdrowie społeczeństwa. Zwłaszcza że wiek adolescencji jest bardzo specyficzny z uwagi na radykalne zmiany, które występują w młodym organizmie. Są to zarówno zmiany fizyczne (hormonalne) jak i psychiczne które przeobrażają dziecko w człowieka dorosłego. Istotą zmian psychicznych jest w tym okresie kształtowanie swojej tożsamości. Okres dorastania charakteryzuje się między innymi: intensywnym rozwojem intelektualnym (kształtowanie myślenia abstrakcyjnego, logicznego, hipotetycznego, dedukcyjnego), rozwojem zainteresowań, wzmożoną wrażliwością, rozwojem wyobraźni, tendencją do krytycyzmu. W tym okresie nasila się potrzeba przynależności do grupy rówieśniczej, dążenie do swobody, niezależności, demonstrowanie „dorosłości”. Wszystkie te czynniki czynią młodego człowieka niezwykle podatnym na wszelkie patologie. Jeżeli będą temu towarzyszyły negatywne doświadczenia z okresu dzieciństwa występuje duże ryzyko zaburzeń emocjonalnych oraz innych negatywnych zjawisk (miedzy innymi uzależnień). Rozprawa doktorska dotyczy zatem bardzo ważnego zagadnienia. Na uwagę zasługuje trafność wyboru tematyki badań, bowiem obserwowany w ostatnich latach wzrost liczby zaburzeń emocjonalnych u dzieci oraz zażywanie przez nie substancji psychoaktywnych stwarza wyzwanie dla działań zdrowia publicznego w Polsce. Opracowanie i wdrożenie międzysektorowych rozwiązań systemowych i działań wzmacniających kształtowanie wiedzy i postaw prozdrowotnych (edukacyjnych i profilaktycznych) staje się priorytetem. Bez rozpoznania sytuacji – a więc w tym wypadku oceny wzajemnych korelacji pomiędzy potencjalnymi predyktorami tego negatywnego zjawiska– planowanie przyszłych działań staje się niemożliwe.

Poruszone wyżej kwestie zostały trafnie odnotowane i wykorzystane w części teoretycznej rozprawy - wstępie. Doktorantka porusza tu bardzo istotne zagadnienia takie jak zażywanie narkotyków przez młodzież, negatywne doświadczenia dzieciństwa i ich konsekwencje w życiu dorosłym, rozwój kompetencji emocjonalnych młodego człowieka.

Zasadniczym celem pracy doktorskiej była ocena związku występującego pomiędzy negatywnymi doświadczeniami z dzieciństwa a poczuciem skuteczności i radzeniem sobie z emocjami u młodzieży w wieku 16-18 lat zażywającej narkotyki.

Kolejny rozdział „Materiał i metodyka” zawiera szczegółowy opis grupy badanej. Dobór grupy był celowy, badanie dobrowolne i anonimowe. Badanie przeprowadzono wśród 600 wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego i Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii. Przed wykonaniem badania Doktorantka uzyskała zgodę dyrektora placówki (MOS i MOW), opiekunów prawnych i młodzieży. Na przeprowadzenie badań uzyskano także zgodę Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Ponadto bardzo precyzyjnie sformułowała kryteria włączenia do grupy oraz procedurę badawczą.

Głównym problemem badawczym pracy była ocena związku pomiędzy negatywnymi doświadczeniami z okresu dzieciństwa a poczuciem własnej skuteczności i radzeniem sobie z emocjami u młodzieży w wieku 16-18 lat zażywającej narkotyki.

Doktorantka sformułowała 7 celów szczegółowych pomocnych w rozwiązaniu głównego problemu badawczego.

Kolejnym elementem tej sekcji jest podrozdział „Zmienne i wskaźniki” w którym Doktorantka przedstawia w postaci tabeli (Tab.2) zmienne wyjaśniające i wyjaśniane oraz ich wskaźniki.

W następnej części jest zawarty szczegółowy opis narzędzi badawczych : Skala Kontroli Emocji CECS (Courtauld Emotional Control Scale), Skala Uogólnionej Własnej Skuteczności GSES (Generalized Self- Efficacy Scale), Międzynarodowy Kwestionariusz Negatywnych Doświadczeń Dzieciństwa – ACE – IQ (Adverse Childhood Experiences International Questionnaire) oraz kwestionariusz ankiety autorskiej.

Ponadto ta sekcja zawiera metody statystyczne zastosowane do analizy przeprowadzonych badań.

Wyniki badań zostały przedstawione w sposób czytelny i estetyczny w kolejnym rozdziale w postaci tabel i rycin.

Dyskusja zawarta na niespełna 9 stronach budzi mój niedosyt, tym bardziej że poruszane w pracy tematy są niezwykle ważne.

Po sekcji „Dyskusja” Doktorantka formułuje 7 wniosków które potwierdzają osiągnięcie celu głównego.